

15.10.2018 KL. 05:45

Hele Danmark arbejder for Kronospan

Når danskerne afleverer træ på den lokale genbrugsstation, arbejder de for Kronospan i Pindstrup, der fabrikkerer spånplader til bl.a. køkkener, skriveborde og gulve. For når Kronospan fremstiller spånplader, er 75 procent af træet genbrugstræ, hvor rigtig meget af det stammer fra landets genbrugsstationer. Der er penge i genbrug – en omsætning på ca. 500 mio. kr. årligt.

»Her ligger træ til ca. en måneds forbrug,« fortæller direktør Henning Jensen, der kender Pindstrup-virksomheden ud og ind: Han startede som ung handelsuddannet tilbage i 1974 og fik i 2002 titel af direktør. Foto: Casper Dalhoff

► [ERHVERV ØSTJYLLAND](#) [TRÆ- OG MØBELINDUSTRIEN](#) [SYDDJURS KOMMUNE](#)

LOUISE WITT

Nutidens unge vil gerne pendle til Pindstrup på Djursland for at arbejde for spånpladeproducenten Kronospan – også selv om der er en pæn køretur fra de nærmeste storbyer Randers og Aarhus. Faktisk har virksomheden medarbejdere, der pendler helt fra Skanderborg og Silkeborg-kanten.

De unge vil gerne være en del af en bæredygtig arbejdsplads, siger HR-chef Anita Svoldgaard.

»Den unge generation vil gerne gøre noget godt for verden. Det er, som om de tænker mere på, hvad virksomheden gør overordnet set, end hvad deres egen funktion i virksomheden er. Det skinner igennem i de jobansøgninger, vi får – og det er en udvikling, der er kommet inden for de seneste nok fem år. Så vi har ikke problemer med at tiltrække elever,« fastslår HR-chefen.

”

Vi er meget langt fremme med at udnytte kasseret træ her i Danmark. Det er en struktur og kultur, vi har opbygget gennem mange år, hvor det er helt naturligt for folk at aflevere deres sorterede affald på genbrugsstationen.

Henning Jensen, direktør, Kronospan

At få noget ud af kasseret træ er den grundlæggende forretningsidé i Kronospan, der frem til 2015 hed Novopan:

Træet bliver skåret til flis, limet sammen igen, presset og kommer ud af produktionsanlægget som spånplader. Pladerne ender bl.a. som sider og hylder i mange køkkener eller garderober, som skrivebordsplader eller gulvplader under f.eks. vinylgulve. Forbrugerne kan også købe spånpladerne i byggemarkeder, f.eks. Stark.

Maskinoperatør Si Truong kvalitetssikrer spånplader, der netop har fået limet en hvid melamin-overflade på. Skulle der være fejl i overfladen, bliver pladerne kasseret og f.eks. brugt til pakke de kvalitetssikrede plader ind, når de skal køres ud til kunden. Foto: Casper Dalhoff

Genbrug som forretningsidé

Kæmpemæssige bunker af genbrugstræ ligger rundt på fabriksarealet. Det er bl.a. planker, møbeldele og masser af transportpaller. Det meste er leveret fra genbrugsstationer rundt i Danmark, hvor danskerne har indleveret deres træ, når de har ryddet op.

I andre bunker på fabriksområdet ligger små stykker overskudstræ fra møbelproduktion, f.eks. fra Skovby Møbelfabrik eller Tvilum. Her ligger også stabler af rå træstammer, som er frasorteret ved udtynding i skovene, fordi de har været for små at lave tømmer af.

Omkring 75 pct. af træet er genbrugstræ, de resterende 25 pct. er fra savværker og skovbrug.

Nu skal det hele snittes i småstykker og med lim forenes til spånplader igen:

En flis-maskine monteret på en lastbil kværner træstammer. Gummigeder drøner rundt på pladsen. Klar til at flytte flisen over i et stort tørreanlæg, der sender en sky af damp op mod efterårshimlen over Pindstrup.

Når flisen er tørret, blive det transporteret ind i produktionen, hvor de små træstykker bliver blandet med lim – i forholdet: 90 pct. træ og 10 pct. lim. Med varme- og presbehandling ender massen med at komme ud i den anden ende som spånplader, hvoraf en stor del får påklistret en melamin-overflade og ender som f.eks. nye køkkener i både Danmark og udlandet.

KRONOSPAN

Det hele begyndte med en genbrugstanke tilbage i 1950.

Det var den driftige Johannes F. La Cour (1880-1971), der tog initiativ til den ene virksomhed efter den anden i og omkring Pindstrup på Djursland.

Først var det Pindstrup Mosebrug (1905), der producerede tørv til brændsel og strøelse til dyr – og stadig eksisterer den dag i dag, men nu med brug af tørv til plantegødning. Tørvten skulle pakkes i træemballage, så iværksætteren La Cour startede også et savværk.

Nu begyndte han så at fundere over, hvad der skulle ske med resttræet fra savværket? La Cour fik idéen, da han hørte om en schweizisk ingeniør, der havde opfundet en metode til at forvandle resttræ til spånplader. Han fik en licensaftale og startede den første spånpladefabrik i Skandinavien (1950). Fabrikken kom til at hedde Novopan – opkaldt efter patentet.

Sønnen Poul La Cour overtog sidenhen ledelsen, indtil familien i 1986 solgte de sidste aktier.

Virksomheden skiftede navn, da den i 2015 blev opkøbt af verdens største pladeproducent, Kronospan, der udover adskillige produktionsvirksomheder i Europa også har fabrikker i Kina, Rusland og USA. Det helt korrekte navn er således i dag: Kronospan ApS – Novopan Træindustri.

De ca. 200 medarbejdere, der i dag breder sig over det 60.000 kvadratmeter store fabriksanlæg i Pindstrup, fremstiller spånplader i døgndrift. De bruger hvert år ca. 380.000 tons træ tilsat 35.000 tons lim. Limen bliver i øvrigt produceret af Nordalim på Aarhus Havn, som Kronospan ejer halvdelen af.

Pladerne, der primært ender i køkkener og møbler, går til Danmark (75 pct.) og eksport til Sverige, Holland og Belgien (25 pct), men det er målet, at både produktionen og eksporten skal stige fremover.

Omsætningen var sidste år ca. 500 mio. kr. (67.772.000 euro) og overskuddet ca. 27 mio. (3.560 euro).

»Vi er en stor genbrugsvirksomhed, måske en af Danmarks største,« konstaterer direktør Henning Jensen.

»Og når folk ender med at smide deres køkken ud, kan vi bruge det igen, hvis de afleverer det på genbrugsstationen,« siger han med et smil.

Hvert år sørger Kronospan-teamet for at forarbejde 380.000 tons træ – eller godt 1.000 tons om dagen. Spånpladerne kører ud fra fabrikken i døgndrift. De allerfleste spånplader ender i køkkener og møbler, ca. 65 procent. Formentlig også den hvide plade her! Foto: Casper Dalhoff

Spånplader siden 1950'erne

Det kunne lyde som en forretningsidé fostret i nutiden, hvor tanken om bæredygtighed gennemsyrrer alt, men spånpladerne er såmænd kørt igennem maskineriet i Pindstrup siden 1950'erne.

Virksomheden blev startet af et entreprenant bysbarn, Johannes F. La Cour.

Han drev i forvejen flere virksomheder. Den første var Pindstrup Mosebrug, der udnyttede tørven i mosen til brændsel. Siden åbnede han et savværk, der fremstillede emballage til tørveprodukterne. Savværket havde en masse resttræ, og hvad skulle det nu bruges til? Løsningen blev spånplader, som La Cour fik licens til af en schweizisk ingeniør, som havde gjort opfindelsen – derfor blev virksomhedens første navn Novopan, opkaldt efter patentet.

Direktør Henning Jensen husker sønnen, Poul La Cour, der ledede virksomheden, da han selv som 21-årig i 1974 startede sin karriere hos

Novopan. Den unge Henning Jensen var handelsuddannet og blev ansat til at udregne, hvordan spånpladerne skulle skæres, så pladerne blev udnyttet optimalt med mindst muligt spild.

Alt er computerstyret

Der er masser af sikkerhedsregler at følge på det 60.000 kvadratmeter store fabriksanlæg, hvor maskinerne kører i døgndrift i et lukket, automatiseret system, som træindustriarbejdere styrer fra computere i kontrolrummet. Foto: Casper Dalhoff

Hvordan har virksomheden ændret sig siden dengang?

»Alt er blevet computerstyret. Det arbejde, jeg havde dengang, bliver i dag klaret af en computer.«

Dengang lavede industriarbejderne en enkelt spånplade ad gangen, og med målepinde sikrede de, at flisen blev presset til den rette tykkelse plade.

I dag foregår det hele i et lukket, automatiseret system, hvor alle data er lagt ind og bliver styret fra et kontrolrum med et væld af skærme – og det kører i øvrigt i treholds skift 24 timer i døgnet.

I alt beskæftiger virksomheden omkring 200 medarbejdere: De ca. 130 er træindustriarbejdere, der styrer den automatiserede produktion i treholds skift. Ca. 30 medarbejdere står for service på produktionsapparatet – det er f.eks. elektrikere og smede. De resterende 40 medarbejdere er i administrationen, hvor Kronospan også har et laboratorium, der kvalitetstester pladerne ved tryk.

Hvert år sørger teamet for at forarbejde 380.000 tons træ – eller godt 1.000 tons om dagen, så det er intet under, at der konstant er en heftig trafik af lastbiler til og fra virksomheden.

Her ligger den færdige vare: spånplader i læssevis, som er klar til at blive snedkereret til fx køkkener, garderober, skriveborde eller gulve. Pladerne er fabrikeret af 90 procent træ og 10 procent lim. Foto: Casper Dalhoff

Dansk kultur er en grundpille

Fremover skal Kronospan producere endnu mere. Præcis hvor meget ønsker direktør Henning Jensen dog ikke at sige. Men det er en del af strategien, efter at virksomheden i 2015 blev opkøbt af verdens største pladeproducent med hovedsæde i Østrig, Kronospan, der har over 40 fabrikker på verdensplan.

»Lige nu er vi ved at investere i nye maskiner, der skal forbedre vores sortering af genbrugstræet. Vi sorterer f.eks. omkring en procent jern fra – det kan være

skruer eller beslag, som vi finder og sælger som genbrugsjern. Som en del af en stor Kronospan-organisation kan vi trække på en masse erfaring, der kan forbedre vores produktionsapparat,« siger direktøren.

»Ja, det er nærmest en stor erfa-gruppe,« indskyder HR-chef Anita Svoldgaard.

PREMIUM

Erhverv i Østjylland: Skelettet i detailhandlen

»Gennem Kronospan har vi også fået en nemmere adgang til eksportmarkederne. At vi eksporterer til Belgien og Holland er helt nyt for os, og det skal vi gøre endnu mere fremover,« siger Henning Jensen.

Samtidig kan Pindstrup-virksomheden lære meget fra sig, især til kollegerne i Østeuropa og Kina.

»Vi er meget langt fremme med at udnytte kasseret træ her i Danmark. Det er en struktur og kultur, vi har opbygget gennem mange år, hvor det er helt naturligt for folk at aflevere deres sorterede affald på genbrugsstationen. Der har vi en knowhow, andre kan lære af«, konstaterer han.